

پایه:	۱۰	موضوع:	درایه
تاریخ:	۹۵/۰۵/۱۷	ساعت:	۱۶

نام کتاب: اصول المدیث و امکامه، کل کتاب

لطفاً به همه سوالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. به نظر مصنف، هدف اصلی [الغایة الاولى الحقیقیة] از دانش درایة الحدیث چیست؟

- ا. تمییز الروایات المعتربة عن غیرها
 ب. معرفة الاصطلاحات المتوقفة علیها معرفة کلمات الاصحاب
 ج. العلم بالحالات العارضة علی الحدیث من جانب السند و المتن
 د. البحث عن متن الحدیث و سنده و کیفیت تحمله و آداب نقله

* أن يكون الراوی حافظاً للحدیث إن حدث من حفظه، حافظاً له من الغلط و التصحیف إن حدث من كتابه. ۱۳۵

۲. عبارت، گویای کدام یک از شروط قبول خبر است؟ ج

- ا. حفظ
 ب. عدالت
 ج. ضبط
 د. خبرویت

۳. به نظر مصنف، آیا می‌توان از لفظ «ثقة»، امامی بودن را برداشت کرد؟ د ۱۶۰

- ا. خیر
 ب. بله
 ج. فقط از منابع قدما می‌توان
 د. فقط در فهرست شیخ و رجال نجاشی می‌توان

۴. کدامیک از فرق ذیل، قائل به توقف در امامت امام صادق علیه السلام بوده‌اند؟ ج ۲۱۵

- ا. کیسانیه
 ب. واقفیه
 ج. ناوسیه
 د. سمیطیه

تشریحی

۱. چهار مورد از منابع شیعه در علم درایه را به همراه نام مؤلف نام ببرید. ۱۲

البداية فی علم الدراية (شهید ثانی) - شرح البداية (شهید ثانی) - وصول الاخیار (شیخ عبدالصمد) - منتقى الجمان (پسر شهید ثانی) - الوجيزة (شیخ بهایی) - الرواشح السماوية (میرداماد) - نهاية الدراية (صدرعاملی) - مقباس الهداية (مامقانی).

* هذا الاصطلاح (الحدیث الصحیح) لم یکن معروفاً بین قدمائنا، بل کان المتعارف بینهم اطلاق الصحیح علی کل حدیث اعتضد بما یقتضی اعتمادهم علیه،

أو اقترن بما یوجب الوثوق به و الركون الیه، و ذلك امور ... ۴۳

۲. با توجه به عبارت، دو راه اعتماد به صدور روایت، نزد قدما را بنویسید.

۱. وجود روایت در بسیاری از اصول چهارصدگانه ۲. تکرار روایت در در یک یا چند اصل ۳. وجود روایت در اصلی که معروف الانتساب به یکی از راویان مجمع علی تصدیقهم باشد (مثل زراره) ۴. اندراج روایت در کتبی که بر ائمه علیهم السلام عرضه شده باشد ۵. روایت از کتابی اخذ شده باشد که بین علمای پیشین، اعتماد به آن شایع باشد.

۳. از بین اوصاف ذیل، مشخص کنید کدام یک، مختص به حدیث ضعیف است و کدام یک مشترک بین صحیح و ضعیف است؟ ۱۰۱

معنعن: مشترک
 منقطع: مختص (به ضعیف)
 غریب: مشترک
 مصحف: مشترک

۴. صحیح، حسن، موثق یا ضعیف بودن اسناد زیر را با ذکر دلیل بنویسید.

أ. ابوعلی الاشعری ثقة امامی، عن احمد بن محمد بن خالد ثقة امامی، عن الحسن بن علی بن یقظین امامی ممدوح، عن محمد بن سنان ثقة امامی، عن ابی الحسن علیه السلام ...

أ. حکم: حسن توضیح: از آنجایی که همه راویان ثقة امامی هستند فقط یک نفر ایشان، ممدوح امامی است، روایت حسن می‌شود.

ب. علی بن ابراهیم ثقة امامی، عن احمد بن محمد بن عیسی ثقة امامی، عن ابن ابی عمیر ثقة امامی، عن بعض اصحابه، عن الصادق علیه السلام:

ب. حکم: ضعیف توضیح: گرچه همه راویان مذکور در سند، ثقه امامی هستند ولی به دلیل ابهام در ذکر عده ای از راویان با تعبیر «عن بعض اصحابه» این روایت مرسل و در نتیجه ضعیف قلمداد می‌شود.

* اتفق لبعض الاصحاب توهم الانقطاع فی جملة من أسانید الکافی، لغفلتهم عن ملاحظة بنائه فی کثیر منها علی طرق سابقه. ۷۰

۵. أ. با توجه به عبارت، چرا گروهی از علما، برخی اسناد کافی را منقطع تصور کرده‌اند؟ ب. نام معضلی که این گونه اسناد با آن مواجه می‌شوند چیست؟

أ. این گروه، اسناد معلق کافی را دیده‌اند که ابتدای سندش حذف شده است، و تصور کرده‌اند که انقطاع در سند رخ داده است، در حالی که ابتدای این اسناد، به پشتوانه اسناد قبلی حذف شده است، و این گروه، از این نکته غفلت کرده‌اند. ب. تعلیق

۶. با توجه به تعاریف ارائه شده در ذیل، چه اصطلاحی بر این نوع احادیث اطلاق می‌شود؟ ۹۲

أ. ما دخل فی طریقه من نصّ الاصحاب علی توثیقه، مع فساد عقیدته، و لم تشتمل باقیه علی ضعف: موثق

ب. ما حذف من مبدأ إسناده واحد او اکثر علی التوالی: معلق

ج. ما رواه الثقة مخالفاً لما رواه المشهور: شاذ

د. الحدیث الحاکمی عن کتابة المعصوم: مکاتب

۷. تفاوت معنای «حدیث معلّل» بین فقها و محدثان را توضیح دهید. ۱۱۳

حدیثی که علت حکم در آن بیان شده باشد، نزد فقها معلل خوانده می‌شود. ولی محدثان، حدیثی را که مشتمل بر مشکلی مخفی در متن یا سندش باشد، مشکلی که ظاهر نیست ولی به اعتبارش خلل وارد می‌کند، معلل می‌خوانند.

۸. أ. نظر مصنف در خصوص حجیت و جواز عمل به روایاتی که به صورت «وجاده» بدست آمده، چیست؟ ب. چه دلیلی برای دیدگاه خویش ارائه کرده است؟ ۲۲۹

أ. در صورت حصول اطمینان به اینکه کتاب به خط خود مؤلف است یا اینکه این کتاب از تألیف اوست، می‌توان به آن عمل نمود.

ب. (یکی از این دو دلیل کافی است): ۱. به دلیل کم بودن طرق هفت گانه قبلی، اخذ به وجاده و تساهل در دریافت حدیث، طبیعی است.

۲. این روایت: راوی می‌گوید از امام جواد علیه السلام پرسیدم: مشایخ ما از امام باقر و امام صادق علیهم السلام روایاتی را نقل کرده‌اند ولی به دلیل تقیه شدید، نتوانستیم کتبشان را نقل کنیم، پس از وفاتشان، کتبشان به دست ما رسید. امام جواد علیه السلام فرمود: حدّثوا بها فإنها حق.

(اگر اینگونه نوشته باشد نیز کافی است: ۱. لعلّ هذا التساهل [فی الاخذ] علة طبيعية ۲. للرواية)

* قال صاحب المعالم: ولولا وقوع الرواية من بعض الأجلاء عمّن هو مشهور بالضعف لكان الاعتبار يقضى عدّ رواية من هو مشهور ومعروف بالثقة والفضل وجمالة القدر عمّن هو مجهول الحال ظاهراً من جملة القرائن القویة علی انتفاء الفسق عنه. ۱۸۰

۹. به نظر صاحب معالم، آیا روایت جلیل دلیل بر وثاقت شیخ می‌کند؟ توضیح دهید.

خیر؛ چون ثابت شده است که اجلا از ضعیف مشهور، نقل کرده‌اند اگر این رویه ثابت نمی‌شد روایت جلیل از کسی که ظاهراً مجهول الحال است از قرائن دالّ بر عدالت او می‌بود.